

Hoe Richard Heilberg leerde waarlijk
Kerstfeest vieren.

NAAR HET HOOGDUITSCH

VAN

Mw. A. VOLLMAR,

DOOR

J. A. W.

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ZONDAGSCHOOL-VEREENIGING.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON.

Hoe Richard Heilberg leerde waarlijk
Kerstfeest vieren.

NAAR HET HOOGDUITSCH

VAN

M^w. A. VOLLMAR,

DOOR

J. A. W.

UITGAVE VAN

DE NEDERLANDSCHE ZONDAGSCHOOL-VEREENIGING.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON.

=

EEN ONGELUKKIGE OUDEJAARSAVOND.

De laatste dag des jaars was gekomen. De sneeuwvlokken vielen snel en dicht neder, als waren ze kleine kaboutermannetjes, die al het lief en leed, alle goed en kwaad, van de vervlogen drie honderd vier en zestig dagen, nog spoedig vóór het einde des jaars met een mooien witten doek moesten bedekken.

Konden ze ook de herinnering aan het gebeurde wegnemen? Daar stond voor een hoog venster van een aanzienlijk huis een man, die zoo opmerkzaam de vlokjes nazag en in zulk diep gepeins verzonken was, dat het wel scheen alsof hij eene lange treurige vertelling in dat gedwarrel las. Zou die droevige vertelling ook de geschiedenis van zijn eigen leven zijn? Heeft de wind hem misschien ook zoo voortgejaagd als hij de kleine witte vlokken doet? En is hij ook wellicht zoo vertreden als duizenden van die kleine figuurtjes vertreden worden door de vele voetgangers, zoodra ze gevallen zijn? Of is hij hard en vast geworden zooals duizenden andere vlokjes, die stil blijven liggen en tot ijs bevrozen? Is zijn leven zoo rein als sneeuw geweest? Of zoo vuil en morsig als sneeuw, waar allerlei menschen over heen geloopt hebben?

Wie zou het zeggen? Op zijn gelaat kon men 't moeielijk zien, zijne trekken zijn zoo onbewegelijk, zoo koud als de steenen,

waaruit zijn huis gebouwd is. Maar één ding kan men duidelijk zien: die man is niet gelukkig. Waarom niet?

De kamer, waarin hij zich bevindt, is rijk en prachtig gemeubeld; zachte sofa's noodigen tot rust; fraaie boekenkasten bevatten veel moois en ook veel leelijks te lezen, allerlei kunstschatten staan er om er zich meê bezig te houden. Op de tafel staat een kostelijk maal; fijne wijnen ontbreken niet. Groote spiegels weerkaatsen al die heerlijkheid; — maar geen vroolijke menschegezichten. Men kan zien dat er geene huismoeder woont; het kleed op den grond wordt nooit door kindervoetjes betreden. Eenzaam is het hier; niet alleen eenzaam, maar doodsch en ledig. Wellicht wil de rijke man, wien al die pracht toebehoort, het niet anders. Misschien houdt hij van de eenzaamheid? Maar waarom staat dan zijn gelaat niet vriendelijk en vroolijk?

Niet altijd was zijn gelaat zoo koud en strak geweest. Eens was deze man van steen een frissche jongen, die met zijne zuster Marie vroolijk in het ouderlijke huis speelde. Zijn vader was ambtenaar in eene kleine stad; moeder was als eene zon in huis, zoo vriendelijk, zoo liefzacht; zij was ook de zon, die den wilden, hartstochtelijken Richard verlichtte en verwarmde. Hoe was de jongen dan zoo barsch en heerschzuchtig geworden? Marie moest altijd doen wat hij wilde, en als zij het deed, had niemand haar hartelijker lief, wist niemand haar meer genoegen te doen dan broêr Richard. Maar Marie wilde dat ook niet altijd. Ze had een ruim deel eigennigheit en zette graag door wat haar in 't kleine hoofd kwam. Dan stooft Richard op en sloeg haar zelfs wel. Spoedig gevoelde hij dan wel dat hij te ver gegaan was, maar hij kwam er niet toe om zijn schuld te belijden, of weer geheel te bedaren; neen, hij kon dagen achtereen over een bagatel grimmig en haatdragend voortloopen. Had Marie soms

haar eigenzinnige nukken, Richard was altijd een stijfkop. De gestrenge vader had geen macht over zijn zoon, hij kon hem geen vergevensgezindheid leeren. En daarbij trok hij zijn dochtertje voor en hield haar altijd de hand boven 't hoofd, ook als ze blijkbaar ongelijk had. Dat griefde Richard diep; hij wilde voor 't minst onpartijdig beoordeeld worden; en dit gedrag verbitterde zijn hart tegen zijn vader en zijne zuster.

Alleen zijne moeder met haar heldere blauwe oogen en haar warme hart hadden invloed op den knaap. Toen hij reeds lang het voor schandelijk hield om tranen in de oogen te krijgen, kon hij nog bij zijne moeder in stilte uitweenen; haar hoorde hij geduldig en gretig, wanneer zij hem vermaande.

„Richard, mijn jongen,“ zei ze dan wel, „pas op dat de zonde u niet de baas wordt! Ge moet niet haatdragend zijn, maar kunnen vergeven, wanneer u onrecht wordt aangedaan. Kent gij het „Onze Vader“ wel? Wat bidt ge daarin?“

Richard wist wel wat ze meende en antwoordde met neder-geslagen oogen: „Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.“

„Gelijk ook wij vergeven,“ herhaalde zijne moeder. „Zoo gij dus niet van harte vergeeft, kunt ge ook niet goed om vergeving bidden.“

„Wat beduidt dat eigenlijk: vergeven?“ vroeg Richard na een poos.

„Uitwischen, zóo denken en handelen alsof de schuld in 't geheel niet bestaan heeft,“ antwoordde zijne moeder: „Zooals wij verlangen dat God met onze schuld zal doen.“

Richard zweeg. Zijne moeder tikte hem licht op de wang. „Richard, beste jongen, laat geen wortel van bitterheid opschieten. Zie de doornen in 't veld, eerst waren ze klein, maar zeer welig groeien ze en worden zoo groot dat ze al het goede zaad

verstikken. Zoo groeien onverzoenlijkheid en bitterheid ook en verstikken al het goede in u en alle vreugde rondom u.//

Was nu gebeurd wat moeder vreesde? En dacht Richard daaraan op dezen oudejaarsdag?

Hij stond nog altijd voor 't venster en keek naar de sneeuwvlokken.

De moeder was gestorven toen Richard zestien jaar oud was. Had zij haar levenstaak volbracht? Had haar zoon haar niet meer noodig? Naar menschenverstand was zij hem meer dan ooit onontbeerlijk, maar God moest het toch beter weten. — Richard werd koopman en ten slotte deelgenoot in de zaak van een aanzienlijk handelaar in een der grootste steden. Zijn vader en Marie bleven samenwonen; als Richard een enkele maal het ouderlijk huis bezocht, gevoelde hij zich vreemd. Zoo verlieden jaren. Eindelijk ontving Richard op zekeren dag een brief, waarin stond dat Marie dezer dagen de bruid werd van zekeren boekhouder, Artenstein geheeten. Richard verschrikte, want hij kende dien man, en wel zeer ongunstig. Wegens bedriegerijen was hij eenmaal uit zijne betrekking ontslagen en ter nauwernood de rechtvaardige straf ontkomen. Richard ijfde naar huis en bezwoer vader en zuster eene verbintenis te verbreken, die haar in 't ongeluk zou storten. Vergeefs, Marie geloofde veel meer de vleiende woorden van Artenstein, dan de heftige beschuldigingen van Richard. Enkele informatie, daarop ingewonnen, waren niet nadeelig; zoodat ten slotte Richard bij zijne zuster als leugenaar aangeschreven stond. Het eene woord lokte het andere uit; men werd van weerszijden heftig en het slot was dat Richard tot zijne zuster zeide: „Indien gij dezen schurk trouwt, zijn wij elkaër voortaan vreemd; dan zijt ge mijne zuster niet meer.“

Marie huwde met Artenstein en Richard hield woord; hij

had geen zuster meer en zij had haar broeder verloren. Nog eens kwam hij terug in zijne vaderstad. Het was toen hij overkwam om zijn ouden vader mee te begraven. Sedert dien dag had hij geen ouderlijk huis, geen bloedverwanten meer; hij stond alleen op de wijde wereld.

Zijn kantoor werd zijn alles. Hij arbeidde onophoudelijk. Hij wilde een groot koopman, een aanzienlijk heer worden. En Richard wilde wezenlijk wat hij wilde. Nooit verloor hij zijn doel uit het oog. Hij arbeidde en rekende, hij besteedde al zijn geestesgaven aan zijn handelszaken, en hij werd rijk.

Na weinige jaren wist ieder dat Richard Heilberg zijn fortuin gemaakt had. Hij ging een prachtig heerenhuis bewonen; richtte het op de smaakvolste wijze in — en daar stond hij nu in de kostbare zaal van zijn eigen huis en keek naar het gedwarrel der sneeuwvlokken. — Was hij gelukkig?

Het geld heeft eene vreeselijke eigenschap: het maakt de harten zoo koud en zoo hard als ijzer. Er ligt een soort van duivelsche betoovering in rijksdaalders en gouden tienguldens; er rust maar al te dikwijls een vloek op de bontgekleurde papieren, die honderd en duizend gulden beteekenen. Die er minder van heeft dan hij behoeft, heeft er minder voor te vreezen. Maar die er veel van bezit, die geraakt, zoo God hem niet bewaart, onder hun boozen invloed. Ge weet wel: „Die rijk willen worden vallen in den strik!“ Zulke rijke menschen zijn eigenlijk de slaven van al die banknooten en geldstukken. En deze meesters jagen de arme slaven al erger en erger voort, om toch maar rusteloos noch meer van die tirannen te verzamelen. Zij maken hem zoo dwaas, dat hij het geld niet meer aanziet voor een kostelijk middel, maar voor het doel van zijn leven.

„Meer, meer, meer!“ was ook onbewust Richards wachtwoord geworden. Zijn prachtig huis verheugde hem niet; zijne kostelijke

spijzen smaakten hem niet, zoo hij geen geld verdiend had. Alleen als dat het geval was, plooide een glimlach zijn harde trekken.

Het was omstreeks drie jaren geleden dat zijne zuster hem voor 't laatst had geschreven. Zij smeekte om vergeving en vroeg Richard om goeden raad. Tusschen de regels was te lezen dat ze zich ongelukkig gevoelde. Haar man had de eene betrekking na de andere verloren; vier kinderen wachtten van de ouders hun dagelijksch brood en dat was dikwijls niet in huis. Artenstein had de tering. Nu hadden ze plan om naar de stad, waar Richard woonde, te verhuizen en hoopten op zijne ondersteuning. — Richard stooft op toen hij dat las. Hierheen komen! Iedereen laten weten dat Richard haar broeder, de behuwdhroeder van dien bedrieger was! En daaraan zou hij helpen! Nooit! De man, die onvoorwaardelijke gehoorzaamheid van zijne ondergeschikten gewoon was, schreef kort en bondig aan zijn zwager dat hij zich niet moest vermeten te komen. En daarmee uit!

Maar Artenstein kwam toch. Richard moest tot zijn grenzenlooze verontwaardiging ondervinden dat de Artensteins toch in dezelfde stad woonden en er volstrekt geen doekjes om wonden dat de rijke koopman Heilberg hun zwager en broeder was. Richard werd er nu en dan naar gevraagd, maar antwoordde altijd kortweg dat hij geen familie had. En hij meende dat dit geen leugen was, hij had immers eens voor goed aan Marie verklaard dat hij haar niet voor zijne zuster erkende!

Sedert lang had hij niet meer van hen gehoord. Waren ze gestorven? Of weer verhuisd? Hij wist het niet, maar een van beiden moest toch wel waar zijn, anders zou Artenstein wel getracht hebben met hem in aanraking te komen.

Gingen dergelijke denkbeelden heden avond door zijn hoofd? Zag hij den gouden tijd zijner jeugd weer? Zag hij weer zijne lieve moeder met de heldere blauwe oogen, en de kleine Marie

met de rozen op de wangen, die haar Richard zoo hartelijk liefhad? Hoe lang was het wel geleden sedert iemand hem „Richard“ genoemd had en „jij“ en „jou“ tegen hem gezegd had! In hoe langen tijd had een liefhebbende mond hem wel geen kus gegeven!

Eindelijk trad hij van 't venster weg. Buiten was het donker geworden, maar de kamer was helder verlicht. Richard schelde heftig. Een knecht kwam binnen.

„Waarom zijn de lampen aangestoken?“ vraagde Richard gestreng.

„Omdat — omdat. —“ stotterde de knecht.

„Doe ze uit!“

De knecht gehoorzaamde. „Waar dient al 't moois voor, als men 't niet zien wil,“ mompelde hij bij 't heengaan. „Maar hij besluit het oude jaar even knorrig als hij altijd is en in het nieuwe zal het wel niet beter zijn!“

Richard drukte het gelaat weder een poos tegen de ruiten; eindelijk ging hij heen en verliet het huis zoo snel alsof hij een vijand ontvluchtte.

In een der koffiehuzen van den eersten rang vinden wij hem weer. Een vroolijk gezelschap begroet hem. Hij komt hier niet dikwijls, maar van avond wil hij niet alleen zijn. De tafel buigt onder de meest uitgezochte spijsen en dranken; elk oogeblik hoort men een kurk van een champagneflesch springen. Spoedig grijpt men de kaarten. Iets later weerklinkt de muziek en de dans begint. „Vaarwel aan het oude jaar! Vroolijk en lustig het nieuwe in!“

Richard houdt het hier niet lang uit. Nog vóór twaalf uur vertrekt hij en snelt naar huis. Op de straten is alles in beweging, overal hoort men schieten en zingen. Daar weerklinken, dof en zwaar, langzaam de twaalf slagen van middernacht.

Het jaar is voorbij. Hoe weinigen zijn van den ernst van het oogenblik doordrongen! En Richard? Daar woont geen vrede in zijn gemoed, hoe zou hij dankbaar in het afgelopen jaar en gemoedigd in het pas begonnen kunnen zijn! Hij hoort uit een huis godsdienstig gezang weerklinken. Zijn moeder zong ook altijd een lied bij de wisseling des jaars. Hoe 't begint weet hij niet, maar wel dat dit er in voorkomt:

•
 »Laat ons geen wereldsch goed bejagen,
 »Dat met de wereld henendrijft.»

Richard opent de deur van zijn huis, treedt binnen, werpt de deur met een smak dicht en is weer alleen — alleen met zichzelf.

II.

EEN SLECHT BEGIN VAN 'T NIEUWE JAAR.

De nieuwjaarsmorgen was aangebroken. De heer Heilberg zat aan het ontbijt. Deze vele snel opeenvolgende feestdagen waren hem onaangenaam. Liefst was hij op zijn kantoor en midden in zijne zaken. Nietsdoen was voor hem de zwaarste arbeid — neen, geven was nog zwaarder werk. Weinig mannen, die op orde gesteld zijn, scheiden gaarne van hun geld, en Richard had een sterken zin voor orde. De indrukken van den vorigen avond waren vervlogen. Hij wist: heden was het nieuwjaarsdag en dan kwamen de wenschers; en allen, allen wilden geld van hem hebben. Hij had order gegeven om allen bij hem binnen te laten; hij wilde zelf eens zien aan wie hij al zoo die offers brengen moest. Ook vertrouwde hij zijne bedienden niet, maar vreesde dat dezen bij vergissing de helft van de fooien in hun eigen

zak lieten aanlanden. Daarbij was hij ontevreden met zichzelf, zijne betere natuur liet zich niet zoo maar in eens geheel onderdrukken. Hij kon die inwendige stem maar niet ten eenenmale smoren, die hem toeriep: „Ge zijt toch een ongelukkig man; zelf niet gelukkig, gunt gij het anderen ook niet!“

Er wordt aan de deur geklopt. De nachtwacht wenscht mijnheer veel zegen in 't nieuwe jaar.

Er wordt weer geklopt. De karreman wenscht mijnheer veel zegen in 't nieuwe jaar.

Er wordt weer geklopt. De brievenbesteller wenscht mijnheer veel zegen in 't nieuwejaar.

Er wordt weer geklopt. De krantenman wenscht mijnheer veel zegen in 't nieuwejaar.

Er wordt weer geklopt. De portier wenscht mijnheer veel zegen in 't nieuwe jaar.

Nu is het te hopen, dat er een eind aan komt! Heilberg haalt weer vrij adem. Is het geen bespotting, dat hij na al die wenschen nóg geen vroolijk nieuwjaar heeft? Maar dat is ook niet voor een handvol fooien te koop!

Daar wordt waarlijk weer geklopt! De knecht van den kleedermaker wenscht mijnheer veel zegen in 't nieuwejaar.

Dat is gelukkig voorbij. — Maar, alweer: klop, klop! De barbier wenscht — en reeds sedert het voorjaar laat Heilberg den vollen baard groeien! De maat begint vol te worden! Heilbergs geduld is op; maar ja wel: „Tik, tik!“ Wie nu? De straatveger wenscht mijnheer . . . Die dronkaard? In plaats van een fooi ontvangt hij een compliment, dat maakt dat hij nog gauwer de deur uit is dan hij er inkwam.

Eindelijk wordt er voor de laatste maal geklopt — maar nu zacht en bedeesd. Een klein meisje van zeven jaar verschijnt in de halfgeopende deur, zeer armoedig gekleed en een brief in de hand.

„Wat is dat?“ roept Heilberg. „Een bedelbrief? Hier mag niet gebedeld worden! Ga weg!“

Het kind schijnt die woorden niet te begrijpen en blijft staan.

„Hoor je niet?“ herneemt Heilberg, „weg met dien brief, landloopster!“

Dát verstaat de kleine. Ze staart Heilberg verbaasd aan en verlaat langzaam het vertrek.

Maar wat overkomt Heilberg? Hij bedekt het gelaat met de handen. Wordt hij onwel? Neen, hij mompelt: „Die oogen! die oogen!“

Maar de aandoening gaat voorbij. Alleen wil hij niemand meer zien. Hij zegt den bedienden dat hij voor niemand meer te spreken is en straks zal uitgaan.

Eerst als hij een afgelegen en stiller gedeelte van de stad bereikt heeft, haalt Heilberg adem. Hier zal niemand hem lastig vallen; hij zou het ook niet meer verdragen. Kerstfeest en Nieuwjaar zijn hem zeer onaangename dagen. Ze herinnerden hem niet slechts: „Zoo was 't heden vóór een, vóór tien, vóór twintig jaren!“ Maar ze vraagden hem ook: „Hoe zal het heden ná een, ná tien, ná twintig jaar zijn!“ Zoo min aan de toekomst als aan het verledene denkt Heilberg gaarne.

Hoor, klokgelui! In een groote stad zijn op Nieuwjaarsdag op allerlei uren godsdienstoefeningen. 't Is een onaangenaam geluid voor Heilberg. Hij komt in een der voorsteden. Alweer klokgelui! Onuitstaanbaar! Als kind had Heilberg eens een geschiedenis gelezen van een stout kind, dat overal door een kerkklok vervolgd werd. Hij had het nooit begrepen, maar nu begreep hij 't heel goed. Hij wordt ook door een klok vervolgd.

Tegen vijf uur was hij aan een diner genoodigd. 't Was pas twee uur. Hij ging weer naar huis en zette zich aan zijn schrijftafel. Daar lag een rekening van den laarzenmaker, die vóór een uurtje bezorgd was. Onmiddellijk werd een knecht met het

geld gezonden. Dat moet er nog bijkomen, dat iemand hem een onbetaalde rekening voorhoudt! Wie durft zeggen: „Richard Heilberg is mij iets schuldig!“ Alleen dat meisje met de heldere blauwe oogen! Had hij haar maar een paar stuivers gegeven! Ofschoon te vorderen heeft ze niets. Maar die oogen doen hem aan zijn moeder denken. Kom, weg met die muizennesten!

Richard verdiepte zich in zijn zaken. 't Is goed om die in orde te houden, en nieuwjaarsdag is er juist geschikt voor. Hij schikte zijne papieren, verscheurde oude kwitantien en vernietigde andere waardelooze dingen. Daar viel zijn oog op een aanvraag om bijdragen voor den bouw van een weeshuis. Eerst even lezen wat er staat:

Ach! als gij 't wist, het leed der kleenen,
 Wier anders rusten in het graf,
 Waarbij ze hulploos staan te weenen;
 Hoe droogde uw hand hun tranen af!

Een bloemetje onder hagelvlagen,
 Een plantjen in den scherpen wind,
 Een bloesem in de winterdagen,
 Dát is het ouderlooze kind!

Nu, komt zoo'n kindje uw liefde smeeken,
 Sta 't niet op norschen toon te woord;
 Eén leeft, die 't lammeke zal wreken:
 Der weezen Vader, die ú hoort!

Het vinde een schnilplaats in uw armen,
 Neem 't aan uw tafel, in uw huis;
 Laat Jezus' liefde uw hart verwarmen:
 Oók voor de weezen droeg Hij 't kruis!

Richard zat als wezenloos. Zoo duidelijk was er vandaag nog niet aan de deur van de kamer geklopt, als door dit versje aan zijn hart.

Zijn knecht kwam hem herinneren dat het meer dan tijd voor 't diner was. Hij stond op, kleeedde zich haastig en vertrok. Welk een heerlijke zaal trad hij in het huis des gastheers binnen. Hoe vriendelijk en voorkomend waren de gasten! Wat kostbare tafel! Welke belangrijke onderwerpen namen het gesprek in! Maar Heilberg was heden niet de hoffelijke, rustige, kalme man, die geen woord te veel of te weinig sprak. Nu eens sprak hij haastig tusschen de anderen door; dan weder hoorde hij een lange rede van zijn buurman aan zonder antwoord te geven. Hij bleef niet zeer lang. En na zijn vertrek was 't algemeen gevoelen: „Heilberg was niet als anders, hij heeft zeker de eene of andere groote onderneming in 't hoofd.“

Hij gevoelde zich verhit. De avond was prachtig, maar de lucht snijdend koud. Heilberg zond zijn rijtuig weg en ging te voet naar huis. Kalm en plechtig zagen de sterren op hem neder. Ze herinnerden hem zijne moeder. Zijne lieve moeder! Hoe had die de sterren liefgehad! Hij zag haar nog zooals ze hem den beerlijken avondhemel toonde; hij hoorde nog hoe zij op oudejaarsavond met haar lieflijke stem zong:

«Laat ons geen wereldsch goed bejagen,

«Dat met de wereld heneendrijft »

Hoe was 't ook weer verder? Maar wat doet het er toe! Heilberg is thuis gekomen en staat voor zijn stoep. Bij 't maanlicht ziet hij — bedriegt hij zich niet? — neen, 't is zoo — hij ziet een meisje, dat op de koude stoepsteenen in slaap is gevallen. Hij is nieuwsgierig wie dat kind zijn kan... buigt zich en heft haar hoofdje op. 't Kind opent de oogen... Heilberg bedroeg zich niet — heldere blauwe oogen, dezelfde, die hem heden morgen zoo verbaasd aanstaarden.

„Kom mee!“ sprak de trotsche koopman snel en zoo zachtmoedig als niemand van hem gewoon was. Heilberg opent de

deur en treedt met het kind binnen. De knecht komt zich verontschuldigen en zegt dat de kleine zich niet heeft willen laten wegzenden. „Goed!“ antwoordt Heilberg. De knecht wil het meisje uitlaten. „Ga maar heen,“ spreekt mijnheer.

Nu is hij alleen met het kind. „Hoe heet ge?“ vraagt hij vriendelijk.

In plaats van te antwoorden geeft het kind hem een brief. Richard opent dien en wordt doodsbleek. Hij leest:

„Lieve Richard!

„Ik ben zeer ziek. Kom, eer het te laat is. Kom om Gods wil! Denk aan moeder. Mijn man is dood; ik laat vijf kinderen na. Als gij mij niet meer ziet, en ik sterf, wees dan hun vader! Ach, denk aan moeder! O, die hoest! Als gij wist hoe wij 't hadden! Kom, eer het te laat is!

Uw zuster MARIE.

Paardengang No. 8, kelder.

Heilberg klappertandt. Hij kan nauwelijks vragen: „Leeft moeder nog?“ De kleine knikt toestemmend. Richard belt heftig. „Laat inspanssen — het groote rijtuig!“ roept hij den verblufften knecht toe.

Hij slaat de handen voor 't gelaat. Niemand ziet iets van den zwaren strijd in zijn hart. De gevangene poogt de satansketenen te verbreken. God helpe hem!

„Moeder! moeder!“ riep hij. „O God, vergeving!“

III.

EEN GOEDE AVOND NA EEN DROEVIGEN DAG.

Nog nooit had men voor den Paardengang zulk een fraai rijtuig gezien als in dezen nacht. Eindelijk opende een slaap-

dronken man de deur, en de kleine bracht Richard in haar woning. Zoo iets had hij nooit aanschouwd of zelfs vermoed. Een naakt, nat keldertje van geen vijf voet hoog, steenen bodem, steenen wanden; alles ledig, ledig; neen — één stoel op drie poolen, een kastje en een soort van kermisbed. Aan den eenen muur is een plank voor tafel bevestigd. Daar staat een oud keukenlampje te walmen. Een paar bossen stroo liggen op den grond. Drie met lompen bedekte kindertjes van drie tot acht jaar liggen daar te slapen. Op het kermisbed ligt een stroomatras, waarop een zieke vrouw met een tweejarig wicht, samen met één ouden omslagdoek toegedekt. In een hoek ligt een rosékleurig balkleed, als scherpe spotternij, half gereed. De arme moeder heeft genaaid, genaaid om een stuk droog brood voor haar kleinen te verdienen, tot ze er bij ineenzonk. De meubeltjes zijn verkocht om de huur te betalen. Maar van 't naaloon voor 't balkleed moeten de twee laatste weken huur betaald worden. En moeder had gehoopt daar heden meê gereed te komen. Vergeefs! En morgen zou de huisheer haar op straat zetten: Zij betaalde immers niet? Haar laatste krachten gebruikte ze om een brief aan Richard te schrijven. Haar dochtertje Carolina wist wel waar de heer Heilberg woonde. „Ga heen, kind, en wacht tot hij den brief gelezen heeft,“ had ze nog gezegd. Maar de boodschap, die haar kind van morgen terugbracht, had ze niet meer gehoord. Toen Carolina terugkwam, vond ze haar moeder in een hevige ijzende koorts. Die grievende teleurstelling was haar bespaard! Ze herkende haar broeder niet; ze hoorde niet zijn vertwijfelden kreet: „O God! ik ben haar moordenaar!“ Ze voelde niet hoe hij haar gelaat met kussen bedekte. Wel zag ze op en riep: „Ach, lieve Richard“, maar 't was duidelijk dat ze niet wist wie voor haar stond. Ze keerde zich om, barstte in eene hevige hoestbui uit en sloot afgemat de oogen.

Na een poosje kreeg Richard zijne bedaardheid weder; de voorzichtige koopman, die wist wat handelen en doortasten is, kwam weer boven. Hier kon hij zijn zuster en haar kinderen geen oogenblik langer laten. In het rijtuig waren warme dekens. Met behulp van den koetsier droeg hij de arme lijderes in de koets; de kinderen werden wakker en ook in 't rijtuig gezet de kleine Carolina hielp zooveel ze kon. Spoedig waren allen ingepakt en voort ging het, „naar huis“!

„Naar huis!“ Heerlijk woord!

Daar wachtten de dienstboden. Voorzichtig werd de zieke ingedragen; de kinderen volgden. De dienstboden konden hun oogen niet gelooven. Ze raakten voorzichtig de niet zeer reine logeergasten aan.

„Maak een bed gereed!“ gebood Heilberg.

„In de meidenkamer?“ vroeg de knecht.

„Wat meidenkamer! In mijn slaapkamer; begrepen?“

De knecht geloofde dat zijn heer niet wel bij 't hoofd geworden was. Had hij goed verstaan? „Die arme vrouw...?“ vroeg hij.

„Is mijn zuster,“ bulderde Heilberg. „Vooruit! Een naar den dokter! Roep de huishoudster; ik moet haar spreken!“

Een uurtje later lagen de kinderen rustig in zindelijke bedden te slapen. Alleen de kleine Carolina was tot geen naar bed gaan te bewegen. Eerst moest ze de broertjes en zusjes, en toen moeder zien. Bij alles sprak ze geen woord. Richard volgde haar trouw. 't Was of hij zijn moeder weezag. Eerst tegen den morgen, als de dokter er geweest was en geen onmiddellijk gevaar in den toestand harer moeder zag, ging ze een paar uur slapen. Richard stond naast haar en vroegde vriendelijk: „Carolina, weet je wie ik ben?“

Twee blauwe oogjes keken hem zacht aan; twee armpjes vouw-

den zich vertrouwelijk om zijn hals, hij voelde een hartelijke kus op de wang, en hoorde toen een zilveren stemmetje: „Moeder zei altijd: me lieve Richard! — zijt gij dat?“

„Ik wil het wezen met Gods hulp!“ riep hij met tranen in de oogen.

Carolina kon niet begrijpen waarom de deftige man zoo bitterlijk weende.

 IV.

EEN GELUKKIGE KERSTAVOND.

Bijna een jaar is voorbij. 't Is Kerstavond. De sneeuwvlokken vallen zoo dicht alsof ze nog gauw een wit feestkleed voor de aarde moeten weven. Voor het venster van het grootte heerenhuis staan vijf vroolijke gezonde kindertjes uit te kijken. Oom Richard moet komen. Maar alle menschen zijn even wit, men kan haast niemand herkennen. Maar ja! — „Oom Richard! oom Richard!“ En allen stuiven naar de deur:

„Oom, wij kleeden den boom uit!“

„Oom, moeder heeft gekleurde kaarsen gekocht?“

„Oom, heele groote, roode, witte, groene!“

„Oom, wat zijt ge lang uitgebleven!“

„Oom, er zullen chinasappelen aan hangen!“

Zoo jubelen en snappen de kleinen. Maar de kleine Carolina neemt ooms jas en hoed. Eindelijk treden allen de huiskamer in, waar een zachte, bleeke vrouw haar lieven broeder begroet.

Bij het heldere gaslicht zien we Heilbergs gelaat. Ernstig zijn en blijven zijne gelaatstrekken; er ligt geen vroolijke lach op, maar ook geen onvrede. Kalme ernst teekent zijn gezicht. Men ziet dat hij hoogst gelukkig is, en zijn lieveling, de kleine Caro-

lina, weet wel dat oom hartelijke kussen op haar rozenlipjes kan drukken. Als Richard niet vriendelijk was, zouden zijn neefjes en nichtjes niet zoo prettig op zijn knieën paardje rijden.

Dat was een Kerstavond! Een mooie denneboom, wel honderd kaarsjes, chinasappelen, kerstkransen, suikerfiguren, fraaie prentenboeken, mooie werkdoosjes! De takken bogen onder de zwaarte. Dat was een vroolijk lofgezang, dat ter eere van het Kindje in de krebbe ten hemel steeg! Toen allen hun geschenken hadden en de driejarige Richard op zijn stokpaard wel twintig maal de kamer was rondgereden, terwijl zijn oudere broertje Karel uit alle macht op zijn nieuwe trompet blies, zoodat de kleine Marie haar pop haast niet in slaap kon krijgen, werd de boom met veel liefde op 't balkon gezet, om door de sneeuw warmpjes toege-
dekt te worden. En zooveel heerlijker was alles omdat de kinderen nog nooit een kerstboom gezien hadden.

„Oom!“ zei de kleine Karel, bij 't naar bed gaan in vollen ernst, „ik wou dat 't alle dagen Kerstfeest was!“

„Oom!“ fluisterde Carolina, „weet ge nog wel vóór een jaar....“

Richard drukte het kind aan zijn hart. „Toen heeft God mij, arme, rijk gemaakt, lieveling!“

Richard en zijne zuster bleven dien avond een uurtje langer op, maar wat ze tezamen spraken weet ik niet, dat blijft onder de roos. Alleen weet ik, dat eindelijk Richard naar het scrafine-orgel ging en beiden bij zijn spel zongen :

Wil door uw zegen ons verblijden,
 Zoo ons de blijdschap heilzaam is;
 Of wel: beschikt Ge ons kruis en lijden,
 Zoo heilig ons door droefenis.
 Laat ons geen wereldsch goed bejagen,
 Dat met de wereld henendrijft,
 Maar naar dien waren rijkdom vragen,
 Die onverderflijk overblijft.

En mocht dit jaar mijn laatste wezen,
 Geef dat het ook mijn beste zij!
 Die alle wonden kan genezen,
 Hij balseme en geneze mij!
 Wees, Heiland, mij van God gegeven,
 Het licht, waar 't brekend oog op staart,
 Dan wordt mijn sterven mijn herleven,
 En 't uur mijns doods mijn hemelvaart. ¹⁾

En toen 't weer nieuwjaar werd? Toen gaf Heilberg met genoegen, en niet met tegenzin, van zijn overvloed aan de arme menschen, die hem kwamen gelukwenschen. En er was toen ook wel de een en de ander onder, die hem waarlijk gelukwenschte en 't niet maar deed om wat van den norschen man te krijgen. Toen maakte Ricbard zijn rekeningen op. Ja, hij had veel meer uitgegeven dan in 't vorige jaar, want zes monden eten veel meer dan een. Maar God had hem ook rijk gezegend. Hij had goede zaken gemaakt. En vooral: hij had vrede met God en een waarlijk gelukkig leven. Want thans had hij den Heer Jezus lief en was weldoen zijn vreugde. Toen riep hij weder: „Moeder, moeder!“ Maar er was geen bitterheid in; hij kon rustig aan haar denken.

Daar begonnen de kerkklokken te luiden. Maar nu vervolgde de klok hem niet; hij volgde de klok.

„Wat klinkt dat mooi!“ riep de kleine Karel.

„Heel mooi,“ antwoordde Heilberg. „Hoor, ze roepen: „Vrede! vrede!““

En ook in zijn hart klonk het: „Vrede! vrede!“

¹⁾ Gezang 250 : 5, 7.

Stobndrukkerij van Roeloffzen & Hübner, Amsterdam.

Prijs *f* —.12 $\frac{1}{2}$; 25 Ex. *f* 2.50; 100 Ex *f* 9.—.